No. 130.

VLISSINGSCHE COURANT.

Vrijdag . 29 October.

De uitgave dezer Courant geschiedt geregeld driemaal per week. De prijs van het abonnement is voor drie maanden f 2,25, en franco per post f 2,50. Men abonneert zich bij alle Boekhandelaren en Postdirecteuren in het Rijk.

Advertentien worden geplaatst a 20 Ct. de regel, uitgezonderd Huwelijks-, Geboorte- en Doodbekendmakingen, waarvan de prijs van 1 tot 6 regels f 1,20 is, en voor elken regel daarboven 20 Ct., behalve 55 Ct. zegelregt voor iedere plaatsing. Brieven franco.

INGEZONDEN STUKKEN.

Boekbeschouwing.

PROEVE VAN ONDERZOEK, *omtrent het* ARMWEZEN *in ons vaderland*, enz. door G. LUTTENBERG, *Secretaris der Stad Zwolle, en lid van het Bestuur der Stads Armeninrigting en van andere instellingen van liefdadigheid aldaar.* TWEEDE DRUK, Zwolle, W. E. TJEENK WILLINK, 1841.

(Vervolg van onze vorige.)

Maar niet alleen de Graaf VAN HOGENDORP, deze schrandere Nederlandsche staatsman, oordeelde alzoo.

Nog in het afgeloopen jaar, verscheen te Parijs een werk in het licht, onder den titel: « *Des classes dangereuses de la population dans les grandes villes et des moyens de les rendre meilleures; par* H. A. FRÉGIER, *chef de bureau à la Préfecture de la Seine, Paris, J. B. Baillière,* — een werk, door het Fransche Instituut, (Academie der Zede- en Staatkundige wetenschappen,) — in 1838 bekroond, en van het uitnemendste gewigt voorzeker, voor ieder, wien het gegeven is, in meerdere of mindere mate, invloed op het lot der mindere standen te kunnen uitoefenen.

De schrijver beschouwt *eerst* die klassen, *zoo als ze zyn;* dezelve verdeelende in direct *schadelyke*, *verdorvene* (vicieuses) en *gevaarlyke*, (dangereuses.)

Onder het hoofdstuk, door hem getiteld: « *des moyens « á employer, pour preserver la classe pauvre et ignorante « des influences du vice,*" stelt ook *deze* schrijver geenszins voorop, het *onderwijs* en de *zedelijke verbetering* dezer klassen; maar — hij beschouwt DEN ARBEID « *als « den grondslag van het individuele bestaan, en van alle « maatschappelijke genietingen.*"

De vijf EERSTE hoofdstukken van den derden-titel [D. I.] worden door hem aan het betoog en onderzoek van *dit* onderwerp toegewijd, en *daarna* behandelt hij hetgeen er, voor de Godsdienst en zedelijkheid, kan en behoort verrigt te worden.

Veel, wat dààrbij wordt aan de hand gegeven, vinden wij ook door den heer LUTTENBERG, die *later* schreef, aangewezen, en het zou ons dan ook niet verwonderen, wanneer deze schrijver zijne Proeve met het oog op dit werk geschreven had; hoezeer dit hem niet verhinderd heeft, voor te stellen, om dààrmede te beginnen, waarmede gene schrijver wilde, dat men zoude eindigen.

Wij zullen slechts enkele zinsneden van den door de Akademie bekroonden Franschen schrijver overnemen, wegens de kortheid van ons bestek: wij konden anders talrijke bladzijden, ten bewijze voor onze stelling, uit hem aanhalen.

Bladz. 280, D. I. zegt hij: « *Le bien-être dans son « acception rigoureuse et normale est donc, en définitive,* « LA POSSESSION DES MOYENS D'EXISTENCE, *que comporte « la condition sociale de chaque individu.*"

Verder: bladz. 281. « *Dieu l'a voulu ainsi, et il a fait* « DU TRAVAIL, *non seulement une des loi fondamentales de « notre existence, mais* LA BASE DE LA FORTUNE."

Verder: « *C'est en effet, a titre* DE VERTU, *que* LE « TRAVAIL *préserve la volonté humaine de l'influence des « mauvais penchans et que, suivant une des pensées les « plus profondes et les plus salutaires du christianisme, « il renferme en lui toute la force et l'efficacité de la « prière. Si l'on pouvoit placer quelque chose au dessus « de la vertu, je dirais, que* LE TRAVAIL *est plus encore, « car il est le consolateur de nos afflictions, le charme « tout puissant de nos peines.*"

Wij durven ons niet verder uitbreiden, om aan te toonen, dat ook *deze* ervaren schrijver niet *het onderwijs, de zedelijke opvoeding* der mindere standen op den voorgrond plaatst, om tot de verbetering van het lot dier standen te geraken; maar: — DEN ARBEID, de bevrediging, in de eerste plaats, der *materiele* behoeften, — ten einde later, langs dezen weg, de bevrediging der Godsdienstige en zedelijke te kunnen doen bereikt worden.

Overigens kan men gerust naslaan, een aantal andere staathuishoudkundige schrijvers, welke het zich ten onderzoek stelden, hoedanig er algemeene welstand in eenen Staat geboren, hoedanig er de rijkdommen gevormd worden: zij kwamen geenszins tot het resultaat: beschaaf *eerst* het volk, geef het eene Godsdienstige en zedelijke opvoeding, en *dan* zal er welvaart onder hetzelve ontstaan; maar zij zeiden: zorg, dat het grootst mogelijk getal individu's *productive* leden zijn; dat is: zorg dat iedereen nuttigen, voortbrengenden arbeid vinde, en er zal voorspoed, er zal materieel en moreel welzijn ontstaan.

De scherpzinnige Hoogleeraar SAIJ, o. a. in zijn *Traité d'economie politique*, de zesde uitgaaf, D. I. bladz. 92, zegt: « *Une nation, ou il se trouverait une foule de mu- « siciens, de prêtres, d'emploijé's,*" [men kan hier nog bijvoegen: *aardrijkskundigen, reken- of wiskundigen, sterrekundigen, staatkundigen, zedekundigen, taalkundigen, schilders, dichters*, enz. enz., in zoover zij alleen producteurs zijn van hetgeen deze schrijver *onstoffelyke voortbrengselen* noemt;] « *pourrait être une nation fort « divertie, bien endoctrinée, et admirablement bien admi- « nistrée; mais voila tout. Son capital ne recevrait de « tout le travail de ces hommes industrieux aucun accrois- « sement direct, parce que leurs produits seraient consommés « a mésure qu'ils seraient créés.*"

De Godsdienst, de kunsten, de wetenschappen, de beschaving, *op zich zelve beschouwd*, wil de schrijver te kennen geven, kunnen geene *stoffelijke* welvaart aanbrengen, dan in zoover er producteurs van *stoffelijke* voortbrengselen aanwezig zijn, welke, van de onstoffelijke producten genot trekkende, of dezelve in werkdadige toepassing brengende, daardoor te meer en te beter produceren.

Maar vermeerdering van *kapitaal*, vermeerdering van *bestaanmiddelen voor het algemeen*, moeten worden gezocht in vermeerdering van zóódanigen ARBEID, welke *stoffelijke* voortbrengselen levert, en voor welke voortbrengselen consumateurs voorhanden zijn.

Wenden wij het oog naar *Engeland;* dan zullen wij dààr bevinden, dat de staatslieden tot dusver van hetzelfde beginsel zijn uitgegaan; hoezeer het waar is, dat enkele schrijvers aldaar, zoo als o. a. BULWER, het welzijn der mindere klassen denken, meer te zullen bevorderen, door het zegelregt op de dagbladen te verminderen, en alzoo dien stand meer gelegenheid tot lezen en tot uitbreiding van kennis te bezorgen, dan door meerderen arbeid te doen ontstaan, en te zorgen, dat de loonen daarvoor toereikend zouden zijn, om dezen stand zekere mate van welvaart te doen genieten.

De aanhaling, door den heer LUTTENBERG op bladz. 182 zijner Proeve van het slot des rapports, door de daar vermelde Commissie uitgebragt, doet almede zien, dat deze het welzijn der mindere klasse hoofdzakelijk in het onderwijs en de meer zedelijke opleiding der leden van dezen stand meent te moeten zoeken.

Van waar dit verschijnsel? deze wijze van zien, zóó verschillend van hetgeen men in andere landen voor *waar* erkent, en door de staathuishoudkunde, als zoodanig, op onwedersprekelijke gronden wordt bewezen?

De oorzaken liggen voor de hand.

Men heeft, in *Engeland*, gelijk wij reeds boven zeiden: het algemeene beginsel: « verschaf den minvermogende « ARBEID, en hij zal welvaart erlangen, en ook zijn Gods- « dienstige en zedelijke toestand zal verbeteren", reeds voorlang toegepast; men heeft daar, door verbodsstelsels, de vreemde producten verbannen, en dus de binnenlandsche consumateurs gedwongen, om artikelen van binnenlandsche nijverheid te bezigen; men heeft daarenboven, door premien van uitvoer, en door meerdere volmaking der werktuigen de concurrentie met het buitenland mogelijk gemaakt, en door het een en ander de massa van den algemeenen arbeid ontzettend vergroot.

Nogtans heeft men het doel niet bereikt.

Een talrijk gedeelte der geringere volksklassen lijdt gebrek, en is onzedelijk en ongelukkig.

« Dus," concludeert men [illegible] het verschaffen van « ARBEID het eerste, het voornaamste middel *niet;* en men « slaat het oog op de *zedelijke* opvoeding des volks."

Maar deze conclusie is geheel onjuist. Men had moeten vragen: bestaan er geene oorzaken, welke het aangewende, algemeene, en in de staathuishoudkunde als juist erkende, middel alhier *paralyseren*, — geheel zonder effect maken? en vond men de zóódanige, dan had men *deze* oorzaken moeten wegnemen, en op den goeden, hechten grondslag blijven voortbouwen.

En dat er nu van *die* oorzaken in Engeland meerdere bestaan, wie zal het ontkennen?

Wij zullen er hier maar enkele aanstippen.

1°. Tegen over de gelegenheid, om *arbeid* te erlangen, heeft men laten bestaan de gelegenheid, *om ledig te loopen.* Wie dit laatste doet, en niet te eten heeft, gaat naar de armen-kas en vraagt onderstand. Die onderstand is dan zoodanig, dat de ledig loopende *bedeelde* het beter heeft, dan de *onbedeelde*, die arbeidt. De laatste kan zich uit zijn *loon* niet meer, aan het eerste noodwendige voedsel verschaffen, dan 122 oncen per week. De gezonde *armen* genieten 151 oncen; de soldaat 168 oncen; de gevangene, uit hoofde van vermoedelijke dieverij, 181 oncen, enz. (*)

En die onderstand is voor het kerspel *verpligtend:* de armenwetten geven den arme *regt* op zulken onderstand.

Zie daar, maar ééne oorzaak, doch die op zich zelve gewigtig genoeg is, om de geopende gelegenheid tot arbeiden zooveel te doen beteekenen als niets. Want niet alleen werkt zij hoogst schadelijk op hen, die dadelijk den arbeid schuwen; maar ook op hen, die arbeiden en loon verdienen; want waartoe zouden zij met dit laatste *spaarzaam* zijn, er iets van over houden, voor eenen kwaden dag? Daarvoor *moet* immers het Kerspel zorgen? Men kan nu vrolijk zijn en genieten, en zich aan het bedwelmend genot van den drank overgeven; want, voor toekomstig gebrek heeft men geene bezorgdheid.

Men kan deze ellendige inrigting van het Engelsche armwezen, behalven bij BULWER, ook in 't kort beschreven vinden, in het reeds boven door ons vermelde Nederlandsche *Tydschrift voor Staathuishoudkunde*, door Mr. B. W. A. E. SLOET TOT OLDHUIS, bladz. 126.

« De schade," lezen wij daar. « door deze armen-inrig- « tingen aan de natie berokkend, wordt door de Commis- « sie op 7 millioenen p. sterl. begroot." (Dat is 84 milioenen Ned. guldens.)

Eene *tweede* oorzaak is, dat men de huwelijken in den minderen stand te zeer vergemakkelijkt en bevordert, waardoor *overbevolking* geboren wordt, en de arbeid, op sommige plaatsen voorhanden, hoe veelvuldig ook, nogtans nu en dan ontoereikend is, om zulk eene groote massa het levensonderhoud te kunnen doen vinden.

Een *derde* oorzaak zijn de zware belastingen op de eerste levensnoodwendigheden, (waar onder vooral de *graanwetten*,) die de arbeidsloonen nog veelal ontoereikend doen zijn, om de behoeften van den werkman maar eenigzins voldoende te kunnen vervullen,

Eene *vierde* oorzaak: gebrek aan voorzorgen, ten behoeve der arbeiders, voor de gevallen, wanneer schokken in de politieke of handelswereld deze tijdelijk buiten arbeid stellen.

Wij konden vooral ook nog uitweiden over den allerschadelijksten invloed, voor den gemeenen man, van een bekrompen, *geisoleerd* handels-stelsel, waardoor Engeland vooral uitmunt; van de zware schuld van dit land enz., doch gelooven reeds genoeg gezegd te hebben, om te bewijzen, dat er zwaarwigtige oorzaken in *Engeland* bestaan, welke verhinderen, dat vermeerdering van arbeid aldaar regtstreeks tot het doel leidt, om aan de geringere standen welvaart te verschaffen, en dezelve op den weg van zedelijke verbetering te doen vooruitgaan; — zoo als zulks nogtans in elk ander land het geval moet zijn, waar zóódanige oorzaken niet gevonden worden, of in tijds worden weggenomen.

Vrage nu, zal men er in Engeland in slagen, door onder-

(*) Zie BULWER, Engeland en de Engelschen, door G. BRANDT

wijs en opvoeding, dat doel te bereiken, zonder dat alvorens de door ons omschrevene verderfelijke oorzaken worden weggenomen?

Het gezond verstand moet deze vraag ontkennend beantwoorden. Maar *werden* die oorzaken weggenomen, *dan* bereikte men schier van zelve het doel; gelijk wij boven, met de woorden van onzen VAN HOGENDORP, reeds aantoonden.

Komen wij nu tot ons eigen land terug, en vragen wij, wat is de hoofd-oorzaak der toenemende armoede aldaar? — dan zeggen wij nogmaals: het is die, welke *den arbeid* vermindert en tot ledigheid noodmaakt: — het zijn de *hooge Accijnsen* en *Stedelijke octrooijen;* het zijn de *belastingen op de nijverheid*, welke de ontwikkeling van deze verhinderen, de onmogelijkheid daarstellen, om met andere natien te wedijveren, en ons een onnoemelijk getal artikelen uit vreemde landen doen ontbieden, die wij zelven *konden* vervaardigen; die voorts het ontginnen van gronden, het droogmaken van plassen, het graven van kanalen, het aanleggen of verbeteren van wegen enz. enz. in den weg staan; want dit alles komt te hoog, te duur te staan, om er voordeel bij te kunnen maken, vooral daar tevens dit hooge belast zijn der mindere standen ons crediet verzwakt, het vertrouwen op de stevigheid van ons staatsgebouw en den gunstigen staat onzer financien ondermijnt, en daardoor vele kapitalen naar buiten 's lands doen vloeijen, en *hier* de rente van benoodigde kapitalen veel te hoog opvoert.

In afwachting, dat men er eindelijk toe zal komen, dit invretende kwaad te herstellen, kon inmiddels langs eenen anderen weg de massa van den algemeenen arbeid in ons vaderland beduidend worden vermenigvuldigd; zoo door den ondernemingsgeest van rijke particulieren, als door eene vereeniging, hoedanige wij reeds in een vorig N°. (*Vliss. Cour.* 20 Oct. ll.) aan de hand gaven.

Nog eene andere, gewigtige oorzaak, welke schadelijk op den welstand der mindere klassen werkt, en die wij reeds gelegenheid vonden in den loop onzer beschouwing kortelijk aan te stippen is: *de beperking van het vrije handelsverkeer met naburige Staten.* Wat *wy* met voordeel kunnen produceren, dat moeten wij vrij kunnen uitvoeren; en opdat andere volken ons dit veroorloven, moeten wij hun hetzelfde voorregt bij ons vergunnen. Wat wij dan *niet* met voordeel kunnen produceren, zal ons goedkoop, en zonder met lastige regten, ook grootendeels ter bezoldiging van een leger van ambtenaren, bezwaard te zijn, van die volken geworden. De reeds aangehaalde *brieven over de algemeene welvaart*, van den graaf VAN HOGENDORP verdienen, inzonderheid in dezen tijd, vooral ook op dit aangelegen onderwerp, door onze staatslieden ernstig te worden overwogen. Zij bevatten eenen schat van daadzaken en bewijzen, waarvan het onmogelijk is, het gewigt en de juistheid te ontkennen. Onze Minister ROCHUSSEN heeft nog eene zware taak voor de borst, om ook in *dit* opzigt aan Nederland te verschaffen, wat het nog behoeft. Moge, bij de vervulling derzelve, vooral de vrijzinnige en vaderlandslievende VAN HOGENDORP, Z. Exc. ten gids en raadsman zijn!

—

Tot dusver ons betoog, dat de heer LUTTENBERG door eene te ver gedrevene schroomvalligheid om de regering te mishagen, is teruggehouden van de vermelding van datgene, wat als *hoofd-oorzaak* schadelijk op de armoede werkt, in zijne proeve, als zoodanig op te geven.

Doch wij spraken ook van een te blind en onvoorwaardelijk vertrouwen, op hetgeen van de regering, of van onder hare hoede en bescherming staande instellingen, afkomstig is.

Wij willen ook *dit* betoogen.

1°. Hecht de geachte schrijver, naar ons inzien, een al te groot gewigt aan de jaarlijksche statistieke tabellen, om daaruit, met eenige zekerheid, nopens het al dan niet vermeerderen der wezenlijke armoede te mogen besluiten.

2°. zijn de opgaven, door de onderscheidene instellingen gedaan wordende, geenszins in ieder opzigt voor naauwkeurig te houden; en zou het eene dwaling zijn, aan te nemen, dat bij elke derzelve, (de post van armverzorger gratis waargenomen wordende,) steeds zoodanige naauwkeurige aanteekeningen werden gehouden, als waaruit, bij het einde des jaars, met volkomene juistheid zouden kunnen worden opgemaakt, de antwoorden op de vragen, in de verschillende kolommen der bedoelde tabellen voorkomende.

Wij willen hier niet verder over uitweiden, doch refereren ons aan hetgeen zijn bevriende beoordeelaar, in het voorgemelde *Tijdschrift voor staathuishoudkunde*, omtrent dit punt reeds heeft aangevoerd. (*Het vervolg hierna.*)

NIEUWSTIJDINGEN.

DUITSCHLAND.

LEIPZIG, den 22. October. Onze Allg. Zeitung deelt, onder dagteekening van den 15. Augustus, het volgende berigt uit Tabiz in Perzie mede: «De Perzianen zien met ongeduld den Engelschen gezant te gemoet, wiens terugkomst, ten minste onder het volk, zeer gewenscht wordt. — Wegens de buitengemeene droogte, die hier te lande heerscht, zijn velen der inwoners genoodzaakt geweest, hunne kinderen te verkoopen om aan brood te komen. Ofschoon het Christenen waren, werden zij niet te min door de Muzelmannen gekocht; doch de hier aanwezige Russen hebben een bevel weten te verkrijgen, dat alle Perzianen, die zulke kinderen gekocht hadden, dezelve aan het Russische consulaat moesten afleveren en daartegen de voor hen uitgegeven som terug ontvangen zouden. Ongeveer 300 kinders zijn op deze wijs verlost geworden.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 21 October. Naar men berekend, zal het mislukken der poging van O'Donnell ongeveer tienduizend nieuwe spaansche uitgewekenen naar Frankrijk voeren, hetwelk, bij de veertienduizend uitgewekene Carlisten gevoegd, die zich aldaar bevinden, een getal van vier en twintigduizend Spanjaarden uitmaakt, wier onderhoud voor fransche rekening zou komen.

— Volgens sommigen, heeft Espartero bedreigingen aan het fransche kabinet gedaan; volgens anderen, vordert hij de wegzending van Maria Christina uit Frankrijk. Daar ons ministerie de vordering om de ex-Koningin naar de noordelijke departementen te zenden, vroeger van de hand heeft gewezen, zal het ook hare verwijdering uit Frankrijk weigeren. Het is waar, dat er eene occupatie-leger van 40,000 man op de Spaansche grenzen bijeentrekt en dat er oorlogschepen naar de Spaansche kust zijn gezonden, doch tot een oorlog zal het wel niet komen. De opstand is geeindigd: O'Donnell is met zijne troepen in Frankrijk getrokken en ontwapend. Er zullen wel weer eenige duizende vlugtelingen in Frankrijk en dus ten laste van den Staat komen; doch een gedeelte zal voor onze Afrikaansche bezittingen geschikt zijn. Men berekent, dat de opstand in Spanje naauwelijks 14 dagen heeft geduurd.

— De generaal Borso di Carminati werd te Boija door een nationalen garde gevat. Borso bood hem 6400 fr; doch dit werd geweigerd en hij naar Saragossa gevoerd, alwaar hij den 11. werd doodgeschoten, hebbende een crucifix in de hand, waarmede hij uit de gevangenis trad.

— Met Spanje schijnt ons hof na de nederlaag der Christinos, op geen besten voet. De Spaansche gezant heeft zijne passen gevraagd. Gisteren heeft de minister Guizot drie koeriers afgezonden als een naar Madrid, een naar Londen en een naar Weenen.

— Volgens een der bladen zou het Fransche kabinet deszelfs bemiddeling aan de kabinetten van Londen en van Washington hebben aangeboden, tot het treffen eener minnelijke schikking omtrent de noodlottige zaak van Mac Leod.

— De verachtelijke Nina Lassave, bijzit van wijlen den moorddadigen Fieschi, had zich naar America begeven, om, even als zij vroeger te Parijs gedaan had, zich daar voor geld te laten kijken. De Americanen hebben er geen cent voor over gehad, en zoodoende is zij, na tot in de uiterste armoede vervallen te zijn, tot het wanhopig besluit van zelfmoord gekomen, en heeft zich-zelve luidens de Americaansche papieren, dan ook dezer dagen, te Philadelphia, van kant gemaakt.

— Dat jonge vrouwtjes eenen te jaloerschen man een weinig plagen, dit kan er mede door; maar zij moeten de grap niet zoo verre drijven, dat dezelve in een treurspel ontaarde, waarvan het laatste bedrijf in de zaal van een crimineel geregtshof wordt afgespeeld. Het dagblad de Audience bevat thans zoodanig verhaal, luidend als volgt:

Mejufvrouw W, behoorende tot de hooge finantiele-aristocratie, huwde nu eenige maanden geleden met den Heer Williams B, een der leeuwen, van de stad B. Mevrouw B, zag er zeer lief uit, het duurde niet lang of haar man werd jaloersch, hij hield er spionnen op na, en beging de eene buitensporigheid na de andere; zijn vrouwtje, dit alles zeer wel bemerkende, vond er behagen in, hem voorbedachtelijk te kwellen. Nu omtrent zes weken geleden, bevond Mevrouw B. zich op haar buitengoed te L., toen zij vernam dat haar gemaal, in het strikst incognito was overgekomen, om zich van zijne vermoedens te overtuigen. De Heer B. vermeende zulks best te kunnen doen door middel van een donker kabinetje naast aan het slaapvertrek van Mevrouw, en tot hetwelk een geheime trap, die aan eene buitendeur uitkwam, geleidde. Hij sloop derhalve heimelijk in dit kabinetje, maar zijne vrouw ontdekte de list, en gaf oogenblikkelijk last om alle deuren goed te sluiten, ja zelfs te versperren, daarna liet zij inspannen en keerde terug naar B.

De toestand van den man was alles behalve aangenaam, maar in den beginne gedroeg hij zich geduldig, niet twijfelende of het een of ander toeval zou hem weldra uit zijne gevangenis komen bevrijden. Den dag en zelfs den nacht verloopen zijnde zonder dat hij iets vernam, begon eene schrikkelijke ongerustheid hem evenwel te kwellen. Den volgenden dag nog altijd dezelfde duisternis en dezelfde stilte. — Er was volstrekt niemand in het gansche huis. Trots zijne vrees van ergernis te kunnen verwekken begon hij luid om hulp te roepen, maar te vergeefs, alles bleef doodstil. De derde dag was daar en de ongelukkige man ten prooi aan al de folteringen van den honger en van de wanhoop, rolde zich, op zijne vingers knagende op den grond, toen zijn vrouwtje, dat zich thans genoegzaam gewroken hield, eindelijk weder verscheen.

Mijn Hemel! mijn goede vriend, waart gij hier?

De arme man was niet meer in staat antwoord te geven, hij was stervende. Men haastte zich hem naar zijne kamer te dragen en geneeskundige hulp in te roepen. — Het was te laat; de ongelukkige B. gaf den geest, na eenige woorden van vergiffenis gestameld te hebben.

Men zegt, dat het geregt zich de zaak reeds heeft aangetrokken en dat zij voor het hof van assises gebragt zal worden.

NEDERLANDEN.

's GRAVENHAGE, den 24 October. Men zegt hier algemeen dat Z. M. Koning Willem Frederik heeft afgezien van zijn voornemen om naar 's Hage te komen, en eerstdaags de terugreis naar Berlijn met de gravin zal aannemen. Ten gevolge van dit wijselijke genomen besluit, verzekerd men wijders, dat de reis van HH. MM. de Koning en de Koningin, HH. KK. HH. de Prinsen en de Prinsessen mitsgaders het Hof naar Amsterdam, thans niet plaats zal hebben.

— Bij twee Koninklijke besluiten van heden is bepaald, dat met den 1 Januarij 1842 het departement van marine en koloniën zal worden gescheiden, en dat der marine zal uitmaken een afzonderlijk departement van algemeen bestuur, onder de leiding van eenen directeur-generaal, bijgestaan door eenen secretaris-generaal; zijn benoemd: tot directeur-generaal der marine, de schout-bij-nacht J. C. Rijk, thans gouverneur-generaal der Westindische bezittingen, met bepaling dat deszelfs tegenwoordige functien voorloopig zullen worden waargenomen door den procureur-generaal bij het geregtshof te Paramaribo, Mr. P. de Kanter; tot secretaris-generaal bij het departement van marine, jhr. J. J. Quarles van Ufford, thans secretaris-generaal bij het departement van marine en koloniën; en tot secretaris-generaal bij het ministerie van koloniën, de heer B. J. Elias, thans directeur voor de zaken der koloniën: en is eindelijk aan den kapiten ter zee E. B. van den Bosch eervol ontslag verleend als directeur voor de zaken der marine, zijnde deze betrekking, even als die van directeur voor de zaken der koloniën, door de bovengemelde nieuwe inrigting vervallen.

— Den 22. dezer heeft te Utrecht plaats gehad de aanbesteding van het maken der aardebaan voor den rijnspoorweg; van Maersbergen tot Arnhem; in de rigting door het fort aan de Bunrsteeg, in vier perceelen, te zamen voor f 1,243,100.

— Onlangs zijn 8000 geweren à percussion besteld te Luik voor het Indische leger; deze kosten ongeveer f 120,000. In de magazijnen alhier van het rijk zijn over de 300,000 geweren voorhanden; dus zekerlijk voor drie eeuwen genoeg. Ieder dezer gewone geweren, alhier voorhanden, had men voor f 2,50 tot een percussiegeweer kunnen veranderen: dit had gemaakt voor 8000 geweren f 20,000; daarentegen kosten de nieuw aangemaakt wordende te Luik f 120,000; — zoodat hiermede, om tot hetzelfde doel te geraken, f 100,000 had kunnen worden uitgezuinigd. Hoe veel ongelukkigen had men alweder niet kunnen redden met deze som, die aan het noodzakelijkste gebrek lijden. (*Arnh. C.*)

— In de Engelsche zeehavens heerscht groote drukte, niet minder dan 30 oorlogschepen worden gereed gemaakt, om de zeemagt in de Chinesche wateren te versterken. Om de dienst der zeelieden aan te moedigen, zullen de matrozen, die gepensioneerd zijn en weder dienst nemen, hun pensioen behouden, en daarenboven ook het gewoon soldij genieten; en de zeelieden, die leden van het matigheid-genootschap zijn, zullen een dubbel ration thee en suiker bekomen.

ZEETIJDINGEN.

VLISSINGEN, den 28 October. Sedert den 26 dezer zijn alhier ter reede gekomen:

Voor Antwerpen bestemd:

William, W. Drijsdale, Laith, stukgoederen; Harfrauën Turcan, C. C. Jans, Bordeaux, wijn; Caroline, J. R. Storm, Riga, Ernst August, G. H. Kramer, beide met lijnzaad.

Voor Rotterdam bestemd:

Geertruida, W. E. Boswijk, Nantes, ballast.

Van Antwerpen zijn de Schelde afgekomen en van deze reede naar zee gezeild:

Susceptie, H. Jensen, St. Uhes, ballast; Amiticia, J. J. Michaelsen, Rio-Janeiro, stukgoederen; Maria Antoinette, P. Ocket, Liverpool, schors; The Tartar, E. Meckels, Neworleans, ballast; Amij, H. Charles, Engeland; l'Adolphe, A. Pralt, Riga, beide met ballast; Hebe, B. Attivon, Exmouth, stukgoederen; Commerce, C. F. Gaukema, Londen, schors; Camille, H. H. Wagene, Lissabon; Amor, H. H. Albers, Avontuur, beide met ballast; Neva, B. L. Bunting, New-York, ballast; Henriette, J. Luichies, Liverpool, schors; Leverett, W. Robinson, Sunderland, ballast; Leopold, J. C Holst, Wolgast, ijzer; Eenigheden, B. Nilsen, Koppenhagen; Maria, A. B. Arftien, Konstantinopel, beide met stukgoederen; Exeter, J. W. Tuih, Corfu, stukgoederen; Hoppet, J. P. Thomsen, Gothenburg, ballast.

Van Gend gezeild:

Le Theophile, P. L. Croix, Bordeaux, ballast.

Van Vlissingen gezeild:

The Carlis, G. D. Griffin, Newcastle, ballast; Mathilda, M. Michaelsen, Liverpool, onlangs van Antwerpen, schors.

ADVERTENTIEN.

† § † De KUNSTVERRIGTINGEN van den Heer F. STAUDT zullen niet plaats hebben in het Lokaal der *Prinsentuin*, maar in de Societeit *La Belle Alliance*, voor de Leden derzelve Societeit. Aanvang ten 7 ure, op Vrijdag den 29 October 1841.

VLISSINGEN.

Te Vlissingen, bij C. J. DE SWART.